

memòria de la **professió**

COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE BARCELONA

FRANCESC VILARDELL VIÑAS

Fill de Jacint Vilardell, metge del president Francesc Macià i de l'Hospital de Sant Pau, va néixer el 1926, va acabar el batxillerat amb Premi Extraordinari (1943) i es va llicenciar en Medicina a la Universitat de Barcelona amb Premi Extraordinari (1949). Seguint la tradició familiar, va entrar a Sant Pau com a metge assistent de l'Escola de Patologia Digestiva que dirigia un gran mestre, Francesc Gallart, combinant aquesta tasca amb la de metge de guàrdia de medicina a l'Hospital del Mar.

El 1951, becat pel govern francès, va fer una estada d'un any a l'Hospital Saint Antoine de París, on es va formar amb René Gutmann i Jacques Caroli. L'any 1953 una beca Fulbright li valgué poder treballar al servei de digestiu que dirigia el doctor Henry Bockus a Filadèlfia. Va tornar-hi tres anys més (1959-1962) com a becari del National Institute of Health, obtenint el grau de doctor en Gastroenterologia per la Universitat de Pennsilvània.

El 1963 guanya per concurs la plaça de director de l'Escola de Patologia Digestiva de l'Hospital de Sant Pau, càrrec en què continua fins a la seva jubilació, l'any 1996.

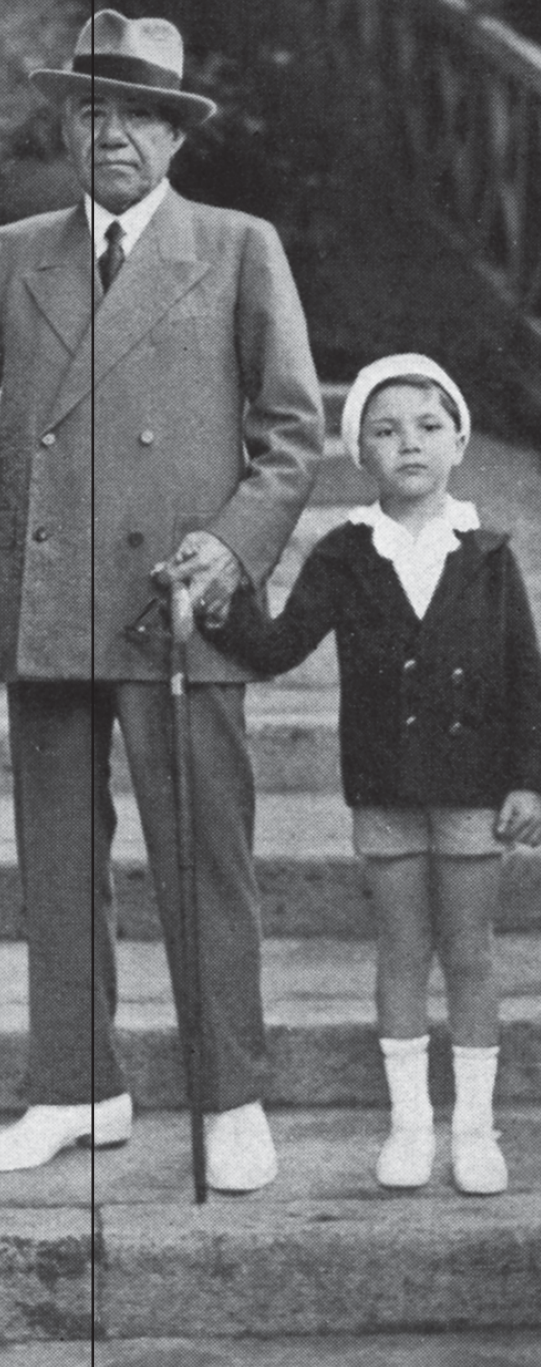
El 1979 fou nomenat sotsdirector de Docència i, després, director general del Ministeri de Sanitat per organitzar els estudis MIR (1979-1982).

El 1970 és elegit president de la Societat Europea d'Endoscòpia Digestiva i, el 1974, secretari general de l'Organització Mundial de Gastroenterologia (OMGE), de la qual va ser president des de l'any 1982 al 1990.

Fundador i primer president de l'Associació Catalana de Bioètica, ha estat també, president del Consell d'Organitzacions Mèdiques Internacionals (1992-1996).

És Doctor Honoris Causa de diverses universitats i va ser guardonat amb la Creu de Sant Jordi, la medalla Trueta i la Gran Creu de Sanitat.

Entrevista al doctor Francesc Vilardell i Viñas feta a l'estudi de casa seva, a Barcelona, carrer Reina Victoria número 26, el dia 12 de juny de 2007, pel doctor Francesc M. Domènech i Torné.

Francesc Vilardell amb l'avi, el tenor, Francesc Viñas (1932).

■ **Ens trobem al despatx-estudi del professor Francesc Vilardell Viñas, i li expliquem que aquesta entrevista, concedida tan gentilmente per ell, forma part del programa de memòria de la professió que va engegar el Col·legi de Metges ara ja fa tres anys, per tal de recordar com es practicava la medicina durant la primera meitat del segle xx i palesar les característiques d'aquella medicina que, de mica en mica, ha anat canviant.**

Agraïm al doctor Vilardell l'amabilitat de rebre'ns al seu estudi, ple de llibres. Dic estudi, més que despatx, perquè està també ple de discs compactes, la qual cosa tradueix la personalitat del doctor Vilardell, lligat plenament a la seva professió, a l'estudi, a les publicacions, i a la seva gran passió, que és la música. Per tant, doctor Vilardell, moltes gràcies.

■ **M'agradaria preguntar-li on va néixer, els seus records infantils i de l'adolescència, i també, si li sembla bé, que ens descrivís la seva família.**

■ Vaig néixer a Barcelona l'any 1926, el primer d'abril, que em sembla que era un Dijous Sant; era festa. Vaig néixer al Passeig de Gràcia, número 80, per tant, em considero barceloní.

El meu pare, en aquella casa, hi tenia el despatx i també l'habitatge. Vam estar vivint allí fins que vaig tenir sis o set anys i després vam canviar al carrer del Bruc on el meu pare va crear un Institut de Gastroenterologia, que en la seva època va tenir molt de renom. Tinc tres germanes, les tres estan bé. La més gran es va dedicar molt a la música, és pianista. Professora de piano durant molts anys. Organitza el concurs de cant Francesc Viñas, dedicat a la memòria del nostre avi, l'avi matern, que era el tenor Viñas, i potser d'aquí ve l'afició a la música que hem tingut tots els germans. De les altres germanes, una és advocada i l'altra és catedràtica d'institut, de lletres. Totes dues són persones molt dedicades també a la música. I això ha sigut per a nosaltres una segona vida.

■ **Em deia que el seu pare era metge. Hi havia més metges a la família? Podríem dir que hi ha una nissaga Vilardell de metges?**

■ Jo diria que sí, perquè hi havia el meu pare que va ser digestòleg a l'Hospital de Sant Pau, el meu oncle Josep Maria, que era cirurgià i va ser, fins a la seva mort, cap de cirurgia ortopèdica també a l'Hospital de Sant Pau. També el meu

cosí, el doctor Esteve Vilardell, que va ser traumatòleg.

■ **Ens agradaria poder conèixer quelcom del seus estudis primaris. Em refereixo a anècdotes o descripcions de com era aquella vida d'estudiant de primària fins a arribar al batxillerat, si hi va haver estudis o activitats extraescolars.**

En resum, un record de l'època des de quan vostè va començar a anar al col·legi fins que va passar al batxillerat.

■ El primer col·legi on vaig anar era un parvulari d'unes monges franceses, que li deien de Cluny, i que estaven al carrer Provença-Bruc. Vaig estar un temps en aquest col·legi i després uns anys en un col·legi que tenia un nom anglès, Nelly, que era un col·legi diguem-ne progressista, a Barcelona. S'ensenyava en castellà –el català, evidentment, en aquella època s'ensenyava molt poc– i s'ensenyava l'anglès.

■ **Alguna anècdota?**

■ Estava a Pedralbes, era un col·legi mixt.

■ **Una cosa no freqüent en aquella època.**

■ Eren els anys trenta. Ensenyaven, jo diria que bastant bé. Vam aprendre a llegir i a escriure amb força facilitat. Es feia bastant d'esport i després vaig passar, cap als anys 1934-1935, als Escolapis de Sarrià, on vaig preparar l'examen d'ingrés al batxillerat, que en aquella època es feia a l'Institut Balmes.

■ **Recorda alguna cosa en relació amb els aspectes sanitaris del col·legi, si hi havia una infermeria i com funcionava?**

■ El col·legi tenia una infermeria i el mestre, sovint, si teníem un problema, ens hi feia anar, i això ens agradava perquè ens permetia no anar a classe, i et tractaven molt bé.

■ **Té records dels seus companys d'estudi de batxillerat i d'aquella època?**

■ Vaig tenir dos companys molt espavillats als escolapis, un d'ells encara viu, es diu Joan Busquets i és monjo de Montserrat, és arquitecte i germà d'un altre arquitecte, Xavier Busquets, que va ser autor de l'edifici del Col·legi d'Arquitectes que està a la plaça de la Catedral. Un altre company que va morir ara fa poc, el doctor Delfí Abella, que va ser un psiquiatre important, aquí, a Barcelona.

■ **Crec que també molt aficionat a la música.**

■ Sí, va ser cap del Servei de Psiquiatria de l'Hospital de Sant Pau i un dels membres de la nova cançó, un d'Els Setze Jutges, que va ser una mena de protesta, una sortida que va tenir la gent jove per dir una mica el que pensava, i el doctor Abella va ser una de les ànimes d'aquest grup tan important.

■ **Vostè estava intern als escolapis?**

■ Estava a mitja pensió. Anava al col·legi abans d'esmorzar i tornava al vespre. La vida al col·legi era llarga perquè hi entràvem a les 8 del matí, on hi havia missa cada dia, i sortíem cap a les 6 o les 7 de la tarda.

■ **Una època tranquil·la.**

■ Fins a l'any 36 en què les coses van canviar perquè als escolapis se'ls va prohibir fer classes. L'últim govern de la República va prohibir l'ensenyament religiós. Llavors els escolapis havien de fer classes vestits de paisans, cosa que em cridava l'atenció perquè veure'ls amb sotana i, tot d'una, veure'ls vestits de carrer et sobtava molt, perquè es veia que no tenien hàbit d'anar de carrer.

■ **Però, en realitat, no s'adonaven de cap canvi sociopolític, només veien diferències de vestir.**

■ Bàsicament era això.

■ **Si li sembla, podríem passar al capítol que ens permetrà recollir aspectes de la seva vida professional. Per què va estudiar medicina i què el va fer decidir: l'ambient familiar?, la relació amb el metge de capçalera de la família?**

■ De molt petit veia el meu pare entrar i sortir del seu despatx amb la seva bata blanca de veure els seus malalts. Recordo com a efecte mèdic que, en aquella època, era notícia – jo suposo que no devia fer gaire –, el descobriment de l'acció de la vitamina D, la seva presència a la pell i la seva activació per l'acció del sol. Llavors el pare ens feia fer, a la meva germana i a mi, de tant en tant unes tandes de raigs ultraviolats.

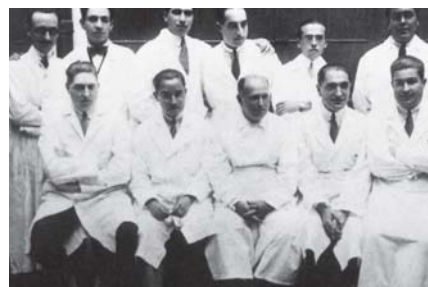
El metge de capçalera de casa era un pediatre, el doctor Pedro Martínez García. Va ser el gran pediatre de Barcelona, cap de Pediatria de l'Hospital de Sant Pau, i al doctor Pedro i Pons diverses vegades li vaig sentir dir que el doctor Martínez García era l'única persona que li havia guanyat unes opo-

sicions, quan ell es va presentar a una plaça de cap de servei a l'Hospital de Sant Pau, l'oposició la va guanyar el doctor Martínez García, que era un home brillant també i que va fer una carrera important com a metge pediatre, però no va influir que jo fes medicina.

En aquella època jo llegia molt, sempre m'ha agradat molt llegir i no era un nen gaire esportiu, jugava a tennis perquè teníem una pista de tennis a sota de la casa d'estiu, i també anava amb bicicleta com tothom, però no era això el que em divertia, em divertia estar llegint un llibre a casa.

■ **Ja apuntava l'esperit literari que es respira aquí al seu estudi?**

■ Vaig descobrir Jules Verne, el d'*Un viatge extraordinari al centre de la Terra*, i *De la Terra a la Lluna*, que recordo com llibres que em van impressionar molt, em van fer pensar molt i em van inclinar cap a la tecnologia. Van ser llibres absolutament premonitoris de moltes coses que després han anat passant. A mi les lletres m'agradaven molt i la medicina també m'agradava, però no excessivament. Tanmateix, em sentia obligat a estudiar medicina. Vaig acabar el batxillerat als Escolapis de Sarrià, poc després d'acabar la guerra civil. Llavors, vaig tenir greus dubtes de si hauria de fer medicina o estudiar una carrera de lletres, l'advocacia, perquè tenia amics que volien estudiar per a advocats, molts més que metges. Però, és clar, el meu pare volia que jo continués la tradició familiar i això va ser definitiu a l'hora de decidir i al final em vaig matricular a medicina. Reconeix que el primer any de carrera no em va agradar gens ni mica. O sigui la bioquímica, la física, o l'anatomia, per exemple, on érem obligats a descriure meticulosa-

Hospital de la Santa Creu. El Dr. Gallart Monés, fundador del Servei de Patologia Digestiva (al centre). A la seva esquerra el Dr. Jacint Vilardell. El tercer a l'esquerra a la segona fila, el Dr. T. A. Pinós (1928).

ment els ossos, pensant que tot aquest esforç de memòria de què em serviria el dia de demà. Era molt frustrant. Acabat el primer any, vaig estar pensant, fins i tot, a deixar la carrera, però el que va passar és que havia tret molt bones notes i tenia alguna assignatura amb "matrícula aplicada", per la qual no es pagaven drets i això jo no ho podia perdre. Vaig continuar i al segon any vaig entrar com a intern de fisiologia. A partir del tercer any, en què vam començar a veure algun malalt, tot va canviar radicalment.

■ **Alguns comentaris sobre els professors de la seva promoció?**

■ Alguns eren francament bons, altres menys.

■ **Li faria res donar-nos algun nom que valgüi la pena reflectir en relació amb l'època que vostè va estudiar?**

■ El pitjor, el professor Jiménez Vargas. Crec que era una persona que en sabia, però que enraonava de pressa i malament, no s'entenia el que deia, s'entrebancava quan parlava, no tenia cap sistemàtica... Ell explicava la meitat de les classes de fisiologia i l'altra meitat l'explicava el seu ajudant, que era el doctor Vidal Sivilla, que després va ser acadèmic de la Reial Acadèmia. El doctor Vidal Sivilla era un magnífic professor, un home sistemàtic, que presentava les coses amb claredat, a poc a poc, permetia agafar apunts molt bé i vaig aprendre la fisiologia gràcies a ell. Després hi havia el doctor Taure, que explicava anatomia i tampoc era bon professor. En canvi, un excel·lent mestre era el professor Sánchez Lucas, anatomopatòleg, però sobretot el doctor Soriano, professor de clínica mèdica, que ens va ensenyar a estudiar els malalts a fons i seguir-los sistemàticament.

■ **Què tal l'ambient estudiantil d'aquella època? Ja hi havia nois de fora vivint en la típica pensió? Expliqui'ns la forma de viure de l'estudiant, l'ambient estudiantil d'aquella època, segons la seva experiència.**

■ Miri, nosaltres veníem d'un curs una mica especial. Jo sóc d'una promoció que va fer dos anys de carrera en un sol curs. El primer any de carrera vam tenir física, química, biologia i, a més, anatomia, fisiologia i totes les altres assignatures dels alumnes del curs que anava davant nostre i que feien segon.

■ **És que van canviar el programa d'estudis?**

■ Sí, van canviar el programa d'estudis aquell any. Nosaltres érem del nou pla. Aquest nou pla comprenia el primer any tot el que he dit, i, acabat el curs, els que vam aprovar totes les assignatures ens vam integrar al curs precedent que havia fet tots aquells temes en dos anys.

Evidentment, aquell any vam acabar aprovant al juny poc més d'una vintena dels cent i escaig que tenia el curs. Vam quedar afegits al curs precedent, i a partir de llavors vam estar sempre units, els del pla vell, diguem-ho així, i els del pla nou, que érem molts menys, encara que al mes de setembre vam recuperar bastants companys. Jo diria que vam acabar la carrera al voltant d'unes 70 o 80 persones. Això va marcar molt els primers anys de carrera perquè ens va obligar a fer un esforç enorme d'estudi.

■ Quin tipus d'ambient estudiantil es vivia en aquella època o era poc definit?

■ En aquella època, la gent arribava, i estudiava. Entre classe i classe, es jugava al futbol al pati. També se sortia per davant de la facultat, on hi solia haver un individu bastant curiós, que encara hi era anys després, i li deien "el sabio Leonard", un home gran amb una barba blanca, que feia discursos sobre els seus "descobriments".

■ Dins de la facultat?

■ Davant de l'edifici de la facultat feia discursos sobre "los injertos climatéricos y atmosféricos" amb unes explicacions delirants. Als alumnes ens agradava sentir-lo, enfilat dalt d'un banc del carrer, fent la seva "classe" i l'aplaudíem.

L'any següent algú va aconseguir fer entrar el savi Leonard a l'aula d'histologia i va pujar al seient del professor i va fer novament el seu discurs de "los injertos climatéricos y atmosféricos" i en el moment en què estava més engegat va entrar el professor adjunt del doctor Sánchez Lucas, Diego Ferrer de la Riva, va tancar la classe i ens va fer sancionar per "haber ultrajado la dignidad académica".

■ Podríem dir que a l'època que vostè estava estudiant la carrera, i a la llum de l'evolució dels estudiants, vostès eren, potser, més ingenus?

■ Molt més. Havíem passat una guerra civil dura per a tots. Es vivia un ambient francament rígid i això es traduïa en la vida de cada dia. Hi havia un cert control també per part del sindicat d'estu-

Vilardell amb altres companys de guàrdia a l'Hospital del Mar de Barcelona. A primera fila, d'esquerra a dreta, els doctors E. Bosch Monegal, F. Ballesta i J. Trias de Bes (1950).

dants, el SEU. Nosaltres enteníem que els del SEU eren uns senyors que ens proporcionaven apunts de les classes i després ens obligaven a anar a alguna manifestació. Amb una mica de sort no hi anàvem i ens quedàvem a casa tranquils.

■ Hi havia bona relació entre els companys? O hi havia, com moltes vegades passa, diferents grupets socials?

■ No hi havia, diguem-ne, clans, però s'agrupaven els que havien anat als mateixos col·legis. Un grup venia dels instituts oficials: Puig la Calle, Agustí Vidal, Soler Sala, Solé Balcells, Subías, etc. Altres de col·legis religiosos, com Moragas, Serradell, Abella, Balaguer Vintró, Jordi Gol, etc. Després sí que s'ha vist que tindrien diferents opcions polítiques o creences, però en aquella època tot semblava molt uniforme.

■ Vostè ha esmentat la guerra civil. Com va viure aquella època? Els canvis socials i polítics van influir en l'evolució de la seva carrera?

■ Jo crec que sens dubte, perquè nosaltres vam haver de sortir als pocs dies de la guerra civil. El meu pare va ser amenaçat per la FAI i va haver de marxar cap a Suïssa, on va trobar feina de director d'una clínica de nutrició i nosaltres vam anar a Itàlia, a Roma, perquè la meva àvia materna era de Roma, hi teníem família i vam poder-hi viure. Vam estar, doncs, tres anys vivint a Roma i després vaig estar al col·legi a Suïssa, a Lausana.

Això, a mi i bastants altres en situacions semblants, ens va marcar molt perquè ens va obrir l'ambient de cara a un món més internacional. Per exemple, al col·legi a la Suïssa francesa, explica-ven, per exemple, les guerres de Napoleó a Espanya tot al revés del que tu havies après aquí. Va ser un xoc bastant important. I això ja d'entrada, vaig començar a veure que hi pot haver moltes opinions diferents sobre els mateixos fets i moltes maneres de veure'ls.

La vida a l'estranger a molts de nosaltres ens va donar una visió més ampla i, en tornar a Espanya, els que havíem estat a fora teníem avantatge, per exemple, de poder llegir llibres de medicina en altres idiomes. Molts havien estat a França, Suïssa i Alemanya refugiats on els pares havien trobat feines diverses. Jo crec que això sí que ens va marcar. Vam tenir una mentalitat més internacionalista, que crec que és molt favorable per treballar en medicina.

■ Així que el gran problema que va representar la guerra civil per a vostès, indirectament li va permetre adquirir una bona experiència internacional.

■ Després vam tenir un greu problema, que va ser que el meu pare no va poder tornar a Espanya. Nosaltres sí. Vam tornar la meva mare i la meva germana, acabada la guerra civil, però el pare durant cinc o sis anys no va poder tornar perquè estava processat per haver estat catalanista i metge d'en Macià.

■ **Atès, doncs, que el seu pare era una personalitat mèdica de Catalunya, potser és el moment de parlar-ne una mica.**

■ El meu pare va fer una carrera difícil, eren molts germans. Va estudiar comerç, després va estudiar medicina mentre feia de comptable en una empresa i va fer la carrera en pocs anys. Va ser company d'estudis d'una sèrie de metges molt coneguts a Barcelona, com el doctor Santiago Dexeus, el doctor Lluís Barraquer, el doctor Emili Mira, psiquiatre, del qual s'ha parlat molt, el doctor Belarmino Rodríguez Arias, el doctor Emili Roviralta, cirurgià pediatre, tots ells persones que després van tenir una vida professional important. El meu pare era metge de l'Hospital de Sant Pau, va crear un institut de gastroenterologia, i durant la guerra civil, com ja he dit, va estar a Suïssa, on va dirigir una clínica de nutrició. Parlava correctament bastants idiomes i havia anat molt a congressos, on era ben conegut, i això li va permetre trobar un modus vivendi fora d'Espanya en ser denunciat com a catalanista. Això va passar a bastants companys del seu tarannà. Eren tots molt catalans, però l'any 1936, es van trobar entre dos focs. La carrera científica del meu pare va quedar totalment estroncada arran de la guerra civil.

■ **Quin any va començar a estudiar medicina?**

■ Pocs anys després d'acabar la guerra, jo començava la meua carrera, el curs 1942-1943.

■ **No podem, doncs, parlar de les diferències que podia haver trobat entre els professors d'abans de la guerra i els de després de la guerra. Parli'm una mica dels professors. Si creu que la guerra va influir en l'ensenyament de la medicina. Pot fer alguna reflexió?**

■ Quan nosaltres vam començar la carrera, hi havia professors com el doctor Taure que, pel que tinc entès, havia estat amagat i va fugir, perquè el van considerar un home de dretes, com també el doctor Gil Vernet, que també va haver de fugir. En canvi, altres van haver de marxar quan van entrar les tropes d'en Franco, de manera que molts metges van tenir problemes d'una banda o d'altra.

I després de la guerra van improvisar una sèrie de professors en les diferents àrees, per exemple, en fisiologia, que hi van posar un home incompetent pel

“ **La vida a l'estranger a molts de nosaltres ens va donar una visió més ampla i, en tornar a Espanya, els que havíem estat a fora teníem avantatge, per exemple, de poder llegir llibres de medicina en altres idiomes. Molts havien estat a França, Suïssa i Alemanya refugiats on els pares havien trobat feines diverses. Jo crec que això sí que ens va marcar. Vam tenir una mentalitat més internacionalista.** ”

càrrec que ocupava. Era el doctor Diego Ferrer, que a vegades entrava a l'aula vestit de militar. Un altre catedràtic, que també havia estat del bàndol franquista, era el doctor Gironès, catedràtic de patologia general, que després va anar a viure a Nicaragua.

També hi havia gent a la qual es va donar càtedres, o almenys llocs docents que simplement no es mereixien. Altres persones van quedar arraconades, algun catedràtic de Barcelona va ser exiliat i el van traslladar a una altra ciutat, com el doctor Salvat, catedràtic de microbiologia. En aquell moment, una altra persona amb problemes va ser Garcia Valdecasas, catedràtic de farmacologia, després rector i significat per la repressió estudiantil, però al temps de la guerra civil era del Sindicat d'Universitaris Socialistes. I en acabar la guerra es va presentar a la càtedra de Barcelona i estava detingut. Anava a les oposicions amb dos guàrdies civils. Hi va haver gent que la guerra civil va fer canviar d'idearis; vull dir que era un moment de caos mental per a molts que es van trobar en situacions desesperades.

■ **Però, en canvi, l'estudiant que volia estudiar podia fer amb regularitat la**

El Dr. Vilardell amb tres col·legues de beques Fulbrighth, a la Universitat de Columbia, Nova York. A la seva esquerra, el Dr. Remy Gerard-Marchant, que esdevindria cap de l'Hospital d'Oncologia Gustave Roussy, a París. A la dreta, el Dr. Kunio Okuda, professor d'hepatologia de la Universitat de Chiba (Japó) (1953).

carrera, com crec que va ser el seu cas.

■ Sí. Sense problemes. Dels professors, al que ningú va molestar crec que va ser el doctor Pedro i Pons, perquè era una persona molt respectada per tothom.

■ **M'agradaria preguntar-li pel final de la seva carrera.**

■ Vaig tenir un problema de salut, després de ser intern en fisiologia, on vaig estar dos anys bàsicament ajudant el doctor Vidal Sivilla, que feia estudis de funció renal en gossos. Vaig passar a ser alumne intern de sala amb el doctor Soriano. Al fons de la sala d'homes hi havia un departament per a tuberculosos, que desgraciadament eren contagiosos. Jo i altres vam caure infectats. Vaig haver d'estar un any i mig fent repòs.

■ **Entenc que vostè va fer les mèdiques amb el professor Soriano?**

■ Sí. Amb ell hi havia dos mestres magnífics, un era el doctor Enrique Juncadella, que era cap de la sala de dones i un metge de Badalona extraordinari, el doctor Niubò, que era cap de la sala d'homes. El doctor Niubò era un típic metge amb ull clínic, que feia diagnòstics ràpids. El doctor Soriano, que era molt metòdic, volia que s'arribés al diagnòstic després d'haver passat per una sèrie d'etapes successives de raonament, i el doctor Niubò ja ho feia d'instint! Però el doctor Soriano ens demanava que escrivíssim les històries seguint sempre un plantejament etiopatològic immutable.

Quan vaig entrar d'intern, vaig veure que la medicina m'agradava perquè estava amb malalts i tenies la sensació de poder-los ajudar. Això em va motivar moltíssim. Vaig acabar la carrera i llavors em vaig presentar a metge de guàrdia.

■ **Potser és el moment de parlar d'alguns casos que li haguessin pogut cridar l'atenció.**

■ El meu pare volia que fes de seguida el doctorat, perquè ell sostenia que s'havia de fer els primers anys d'haver acabat la carrera, perquè després "em trobaria tan embolicat amb la feina que no ho faria". Però jo, especialment pel fet que havia estat inactiu durant un any i mig estudiant, com qui diu de pura memòria, em va semblar que el que havia de fer era aprendre medicina pràctica. Llavors vaig tenir una discussió amb el meu pare. Li vaig dir que abans d'anar a fer un doctorat a Madrid, que ell volia que fes amb el doctor Marañón, que era molt amic seu, jo creia que el que havia de fer era aprendre a fer de metge. Llavors hi va haver l'oportunitat d'entrar de metge de guàrdia a l'Hospital d'Infecciosos, que ara se'n diu Hospital del Mar, vaig fer una oposició amb èxit i vaig estar fent durant dos anys de metge de guàrdia en un hospital on vaig tenir la sort d'estar a les ordres d'un metge que em va formar molt, el doctor Climent Borbonet.

El doctor Borbonet era metge municipal, cap dels quatre serveis mèdics que hi havia a l'Hospital del Mar, i havia sigut durant molts anys el cap dels dispensaris del doctor Ferrer Solervicens, que era un home format al mateix estil que va adoptar el doctor Soriano, deixeble també del doctor Ferrer Solervicens; en dos anys vaig aprendre allí molt més que durant tota la carrera. A més, el metge de guàrdia a l'Hospital del Mar estava sol a partir de la una de la tarda fins l'endemà al matí, acompanyat d'una infermera i una monja i tenia al seu càrrec uns 200 malalts, i s'havien de prendre moltíssimes decisions immediates, abans de poder consultar telefònicament amb algun metge.

Normalment, en aquella època, el que hi havia en aquell hospital i que em preocupava molt, era la tifoidea i les seves complicacions. La perforació tífica era una complicació que vèiem molt sovint i que vam aprendre a detectar amb una certa habilitat. I llavors cridàvem el cirurgià, que devia ser el doctor Salarich o un dels seus ajudants. A part d'això havies de fer intervencions que en aquella època estaven de moda, com fer sagnies als malalts cardíacs, fer punxions lumbars per meningitis, tant a adults com a nens. En fi, aprendre l'ofici elemental de fer de metge que amb dos anys de metge de guàrdia he de reconèixer que s'aprenia d'una manera privilegiada.

I després d'això és quan vaig decidir que jo podria començar a fer digestiu,

però amb el convenciment que no es podia fer d'especialista si no tenia abans una base de medicina interna, cosa que després, vaig veure que era obligatori als Estats Units, Alemanya i a Suïssa, és a dir, una especialitat no es podia fer sense tenir primer uns quants anys de medicina interna.

■ **Recorda, d'aquesta època, els companys, les infermeres, i el personal sanitari que l'envoltava?**

■ Allí hi havia metges dels quals tinc un excel·lent record. A part del doctor Borbonet, que era un internista de catego-

metges interns estàvem interessats a aprendre. Teníem guàrdia un dia de cada tres, però molts dies que sabíem que hi havia algun malalt interessant o molt seriós, ens quedàvem encara que no ens toqués la guàrdia, per poder aprofitar l'experiència amb un altre company.

■ **Entenc que hi havia una molt bona relació amb els seus companys metges, i també amb la infermeria.**

■ Hi havia un convent de monges, hi havia una monja per sala, només hi havia infermeres a cirurgia que feien a

Mestres i alumnes de l'Escola de Patologia Digestiva. En primer lloc, d'esquerra a dreta, els doctors Andreu Oller, Vidal Colomer, Pinós, Puig Sureda –amb barret– i Valls Colomer. Dins el cercle, el Dr. Vilardell (1956).

ria, hi havia un metge que era el doctor Soler Dopff, pare d'en Carles Soler Durrall, que sabia molt d'epidemiologia i d'infeccions i portava pràcticament l'hospital ell sol. Havia organitzat un arxiu memorable de les històries dels malalts infecciosos amb fitxes perforades, en una època en què no existia cap eina informàtica. Em va ensenyar moltes coses.

Després, a l'hospital hi havia un departament de recerca on treballaven el doctor Amadeo Foz i el doctor Jordi Gras. Obrien a la tarda, perquè al matí estaven amb el doctor Pedro i Pons a l'Hospital Clínic. Vaig aprofitar la seva gentilesa per passar-hi sovint la tarda quan no tenia urgències. Sobretot hi anava a estudiar proteïnes amb el doctor Gras. Reconec que no vaig pas perdre el temps estant allà. I, a més, tots els

més a més d'instrumentistes, i després hi havia la infermera de nit. A la nit eren dues persones que t'avisaven si hi havia alguna urgència.

Normalment, com que hi havia 200 hospitalitzats com a mínim, cada vespre fèiem una volta per tot l'hospital, llit per llit, per veure si hi havia algú que ens necessités abans d'haver-nos de trucar a les quatre de la matinada!

■ **En quin any situem la tasca que està comentant?**

■ Era entre els anys 1949-1951. En aquella època va ser el començament dels antibiòtics. Hi havia penicil·lina i més tard estreptomina i la combinació dels dos que estaven disponibles a Espanya. L'estreptomina sola la fèiem servir per tractar les meningitis tuberculoeses dels nens. Desgraciadament des-

prés es va demostrar que l'estreptomicina produïa sordesa. Vam veure dos o tres casos de sordesa. Pensàvem que els havíem curat de meningitis i els havíem deixat sords!

Encara no hi havia cloramfenicol ni tetraciclina disponibles al mercat i les poques dosis que donaven les controlava directament la Delegació de Sanitat. La majoria de malalts de tifoidea no podien ser tractats amb cloramfenicol. Nosaltres sabíem que hi havia un bar a la Barceloneta que feia contraban de cloramfenicol que venia d'Itàlia, i dèiem als pacients: "A l'hospital no hi ha la medicina que necessita, però si va al bar X la pot trobar amb el nom de chemicetina." Després, el Departament de Sanitat va permetre la venda oficial del cloramfenicol americà, la "cloromicetina".

■ **Com va començar la seva especialitat de gastroenterologia? En quines escoles professionals i hospitals va aprofundir l'especialitat?**

■ Durant la carrera, la part de digestiu de la patologia mèdica durava tres mesos, d'octubre a desembre. El meu pare em va dir: "El doctor Gallart, a Sant Pau, fa un curs de digestiu on pots aprendre molt." Va coincidir amb les classes del doctor Soriano. El curs era per a postgraduats, però el doctor Gallart, amb qui havia estat treballant molts anys el meu pare, em va acceptar com a alumne oient. I allò va ser per a mi un autèntic xoc. El doctor Gallart era un gran mestre i la seva actuació consistia a portar a l'aula un malalt, cada dia diferent, feia sortir dos o tres alumnes del curs a interrogar-lo i explorar-lo, ell seguia i orientava l'interrogatori, després d'una hora i mitja o dues hores s'arribava a un diagnòstic, aleshores el doctor Gallart ens feia un breu resum de la malaltia en qüestió. Allí ens va ensenyar a tocar panxes i a fer un tacte rectal, una cosa que era impossible que t'ensenyessin en una classe de facultat. Era un sistema d'ensenyament totalment pràctic. El doctor Gallart tenia escrita al sostre de l'aula una frase en llatí que, segons sembla, era poc acadèmica i deia "Aegrotans super librum medicum instituit", que volia dir: "El malalt ensenya per sobre del llibre", és a dir, més veure malalts i no tants llibres.

■ **I allí va estar quant de temps?**

■ Vaig fer aquell curs, vaig continuar i acabar la carrera i després dels dos anys de metge de guàrdia a l'Hospital

“ Vaig decidir que jo podria començar a fer digestiu, però amb el convenciment que no es podia fer d'especialista si no es tenia abans una base de medicina interna, cosa que després, vaig veure que era obligatori als Estats Units, Alemanya i a Suïssa, és a dir, una especialitat no es podia fer sense tenir primer uns quants anys de medicina interna. ”

del Mar vaig entrar a treballar com a metge assistent a Sant Pau. Un any més tard el doctor Gallart es va jubilar i aleshores va entrar com a cap del servei el doctor Pinós, que era radiòleg i després hepatòleg i que també era amic del meu pare, i havien treballat plegats. Des de llavors em vaig quedar a Sant Pau. Estic parlant dels anys 51 i 52.

■ **Recorda els seus companys d'aquella primera època, a l'Hospital de Sant Pau amb els doctors Gallart i Pinós? Potser són gent coneguda del nostre món mèdic català.**

■ A l'època del doctor Gallart hi havia el seu fill Antonio, que havia estat cap de servei de Digestiu a l'Hospital del Sagrat Cor; el doctor Badosa, que era gendre del doctor Gallart, que era endoscopista; el doctor Vidal Colomer, que feia gastrosòpies; el doctor Valls Colo-

Homenatge al mestre Dr. T. A. Pinós per part dels membres de l'Escola de Patologia Digestiva. En primer terme, el Dr. Pinós i, a la seva dreta, Vilardell acabat d'anomenar director de l'escola (1962).

mer, un gran radiòleg que va viure fins als 90 anys i que probablement ha sigut la personalitat més important en radiologia digestiva del país; el doctor Vicens Cabré i Fiol, que va introduir la citologia diagnòstica en patologia digestiva i que va fer molts diagnòstics de casos de càncer d'estómac, gràcies a estudis citològics per abracció de la mucosa gàstrica. Era una persona d'una gran categoria científica i humana.

■ **Pel que explica, sembla que era un equip molt conjuntat, de personalitats mèdiques importants que devien donar un gran prestigi a aquella escola.**

■ El doctor Gallart va començar a fer cursos de digestiu el 1903 i el van nomenar cap d'un servei específic de digestiu cap al 1930. Aquest any 2007, el cap de servei actual, el doctor Joaquim Balanzó, dirigirà el curs número 90, noranta anys de cursos gairebé seguits. La guerra civil els va interrompre, però fora d'això s'han fet cada any. Al començament durava uns tres mesos, després es va anar reduint i ara només dura uns dies. Tot s'ha fet més complicat i per la gent vinguda de fora de Barcelona l'estada es fa cara. De totes maneres se celebra el curs 90. No crec que cap altre servei de digestiu a Europa hagi fet un curs anual durant 90 anys seguits.

■ **O sigui que vostè considera que la seva formació es va realitzar a l'Escola de Patologia Digestiva de Sant Pau, però va fer també estades a l'estranger o estudis complementaris en altres escoles?**

■ El 1950 vaig obtenir una beca del govern francès per estudiar a París durant un any, vaig estar a dos serveis de digestiu que hi havia a l'Hospital San Antoine que dirigien el doctor Gutmann un dels pioners del diagnòstic de càncer d'estómac precoç, i el doctor Caroli, que era un hepatòleg molt conegut i mestre, entre d'altres, de Joan Rodés. Vaig estar-hi un any i escaig i vaig aprendre moltes coses, sobretot de radiologia gàstrica i hepatologia, i

una manera de fer diferent del que es feia llavors a Barcelona. Va ser un bon complement per a la meua formació. Després d'això, l'any 53 vaig aconseguir una beca Fulbright del Departament d'Estat nord-americà per passar un any als EUA. Vaig anar a la Universitat de Pennsilvània on hi havia un gastroenteròleg molt famós que havia escrit un gran tractat de gastroenterologia, el doctor Henry Bockus, i vaig estar un any amb ell.

Ell va ser el meu segon gran mestre; el primer va ser el doctor Gallart i després el doctor Bockus, que tenia una categoria extraordinària, molt superior a qualsevol altre clínic que havia conegut, tenia una exigència, una meticulositat i una sistemàtica lògica de fer les coses que va saber ensenyar a tots els que estàvem amb ell.

Vaig tornar a Barcelona l'any 54, vaig estar quatre anys a Sant Pau i em vaig casar l'any 58. I al cap d'un temps de casat, em va semblar que encara havia de millorar el nivell de formació i vaig escriure al doctor Bockus, amb el qual havia mantingut molt bona relació, i li vaig dir: "m'agradaria tornar almenys un altre any" perquè creia que les coses a Barcelona es podrien fer millor, i vaig tornar a Filadèlfia l'any 1959 com a becari investigador. El doctor Bockus em va dir: "Si vols aprofitar-ho de debò potser t'hi hauries d'estar més temps. Amb dos anys tu pots optar a un títol de màster en gastroenterologia i això et pot donar prestigi."

Llavors jo estava fent, amb el doctor Cabré Fiol a Sant Pau, citologia diagnòstica del tub digestiu. Vaig fer un esborrany de tesi sobre estudis de cèl·lules atípiques de l'epiteli gàstric i llavors el doctor Bockus em va dir: "Aniria bé si a més demanessis una beca de l'Institut Nacional de Salut (NIH). Vaig presentar un projecte de recerca que van acceptar i em van donar una ajuda força generosa per a tres anys per a estudis sobre citologia del càncer gàstric, que incloïa també el meu sou i el grau d'instructor de Medicina i Gastroenterologia de la Universitat de Pennsilvània.

■ Va passar molts anys als EUA?

■ Sí, vaig preguntar-ho a la meua dona i em va dir: "Si tu creus que això et va bé per a la carrera..." Ho vaig comentar amb el doctor Bockus, que va dir: "Si tu et pots estar els tres anys aquí a Filadèlfia, amb aquesta ajuda podries fer un treball més extens i convertir-lo en una tesi de doctorat..." cosa que vaig

Cinquantenari de l'Escola de Patologia Digestiva. Inauguració d'una làpida d'homenatge al Dr. Gallart a l'entrada de l'Hospital de Sant Pau. A l'esquerra, el Dr. Pinós. Entre d'altres, els doctors: García Valdecasas, rector de la Universitat; H. G. Moga, president de la Societat Espanyola de Patologia Digestiva, i J. Pi i Figueres, president del cos facultatiu de l'hospital (1967).

fer. Vaig fer una memòria nova, vaig afegir una sèrie de tècniques complementàries, i em van acceptar la memòria per presentar-me per al grau de doctor en Ciències Mèdiques (Gastroenterologia) per la Universitat de Pennsilvània. A finals del 1962 vaig presentar la tesi. Abans havia de passar un examen oral on el tribunal podia preguntar sobre qualsevol tema relacionat amb l'aparell digestiu: ciències bàsiques, clínica, etc., que va durar unes quantes hores. Durant els últims sis mesos abans de presentar la tesi, en qualsevol moment et podien convocar per fer-lo.

■ Estava amb la seva família als EUA?

■ Sí, em va acompanyar la meua muller.

■ En relació amb Barcelona i l'Hospital de Sant Pau, va trobar moltes diferències en els aspectes tècnics quan va tornar?

■ Sobretot en l'organització.

■ Més que d'utilitatge i metodologia?

■ Jo diria que sí, d'organització i, sobretot, de mentalització.

■ En quin sentit?

■ Mentalitat de responsabilitat total. El que em va impressionar més va ser el sentit de responsabilitat de totes les persones i el tracte molt superior als malalts. Em va xocar molt que a l'hospita-

l tal tractaven els malalts indigents, generalment de raça negra, d'una forma molt respectuosa. Els deien: "Senyor Tal, vostè em permetria que jo li fes un sondeig gàstric i explicar-li quin mètode li vull fer?" Aquest respecte a les persones en aquella època no es tenia, ni aquí ni als hospitals francesos que coneixia.

■ I amb aquest bagatge torna a Barcelona.

■ Torno i vaig tenir molta sort. La sort va ser que el doctor Pinós, al cap d'uns mesos d'estar aquí es va jubilar i la seva plaça de cap de servei de digestiu va passar a concurs-oposició, en principi restringit a metges de Sant Pau. M'hi vaig presentar, més que res, per deixar constància que tenia un bon currículum. Pensava que potser al cap d'uns quants anys podria aconseguir tenir un servei propi. Però al tribunal li va semblar que jo tenia una trajectòria clarament ascendent i que els altres que es presentaven no tant. Em van nomenar cap del Servei de Digestiu als 36 anys. Això va generar un cert malestar entre altres caps de servei de Sant Pau. Tant el doctor Pinós com el doctor Rocha, que era el cap de medicina, em van ajudar molt en aquest aspecte.

■ Tota la seva trajectòria professional l'ha passat a Sant Pau, des que vostè va guanyar les oposicions a l'Escola Professional de Patologia Digestiva i

cap de Servei. Com va viure el nomenament i com va enfocar el servei i la relació amb els seus col·laboradors?

■ Em va semblar que el que havia de fer era intentar introduir el que havia vist que s'estava fent als Estats Units. Crear una relació amb els metges del servei molt més democràtica, menys jeràrquica, i crear places de residents a sou (encara no existia el sistema MIR) i establir programes de recerca i cursos de ciències bàsiques, en general. Tots teníem molts coneixements pràctics de l'especialitat, com el doctor Gallart, però jo creia que se li havia de donar estímulo a gent que volia fer recerca i vaig organitzar de seguida sessions de fisiologia i anatomia patològica i vaig procurar situar el servei a un nivell més internacional, des d'aquest punt de vista.

■ Quants anys ha estat cap de Servei i director de l'Escola de Patologia Digestiva de Sant Pau?

■ Massa! Vaig ser nomenat cap de Servei al final de 1963 i vaig plegar el 1996. L'Escola Professional de Patologia Digestiva va rebre tracte oficial el 1969.

■ Suposo que durant aquests anys haurà observat molts canvis dels processos diagnòstics i tecnològics.

■ És indubtable que un punt fort del servei era la laparoscòpia. L'endoscòpia amb òptica de fibra encara no havia començat. El primer fibroscop endoscòpic el vaig portar jo dels EUA i era un aparell molt dolent, de mala qualitat, es trencaven les fibres molt sovint. El canvi radical va ser la fibroendoscòpia, amb instruments perfeccionats i la videoendoscòpia actual. I, després, sens

“ El doctor Gallart tenia escrita al sostre de l'aula una frase en llatí que, segons sembla, era poc acadèmica i deia “*Aegrotans super librum medicum instituit*”, que volia dir: “El malalt ensenya per sobre del llibre”, és a dir, més veure malalts i no tants llibres. ”

dubte, han tingut molta importància les tècniques d'imatge. La simple entrada de l'ecografia per al diagnòstic de patologies digestives va representar resoldre una sèrie de problemes, que abans significaven internar el malalt durant setmanes, com per exemple passava amb els malalts ictèrics. A vegades, al final d'aquest temps potser no n'havíem tret l'aigua clara!

■ En relació amb l'Escola de Patologia Digestiva, algun comentari respecte a persones que hagin deixat una petjada com a alumne o com a professor?

■ El doctor Gallart va crear l'Escola de Patologia Digestiva donant-li un títol al qual no teníem dret oficialment. Però hi havia una autèntica escola i es feien classes i teníem una sèrie de metges que ho feien molt bé ensenyant digestiu. Ells feien uns cursos de tres mesos, i al final els alumnes que volien es quedaven al servei com a assistents un o dos anys. Això els permetia treure's el títol d'especialista.

La diferència de l'Escola de Sant Pau respecte d'altres escoles universitàries que hi havia per Espanya, era que els alumnes anaven de matí i sortien després d'haver rebut cinc o sis classes diàries. No vivien la vida hospitalària, en canvi a Sant Pau, sí.

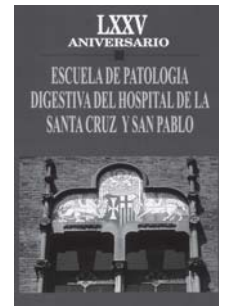
Llavors el sistema MIR encara no havia

començat. Vam introduir a Sant Pau un sistema anàleg, el doctor Puigvert al servei d'Urologia i nosaltres, creant unes places de metges becaris amb sou que vam oferir a metges que ja havien fet cursos nostres. Eren sous molt petits, però tenien dret a habitatge i a menjar a l'hospital.

El 1965 vaig demanar l'escola professional oficial. I això va costar, perquè jo no era catedràtic de la Universitat. Malgrat això, el doctor Oriol Bosch i el doctor Villar Palasí, que era el rector quan es va crear la Universitat Autònoma, ens van ajudar a aconseguir l'escola professional per al servei. Això era l'any 1969.

I després, al cap d'uns anys, va venir ja el sistema MIR, del qual jo també em vaig ocupar.

■ Quina va ser la seva participació en el sistema MIR i quina la seva responsa-

1. Llibre editat arran del cinquantenari de l'escola de Patologia Digestiva (1967). 2. Llibre editat pel LXXV aniversari de l'Escola de Patologia Digestiva (1992). 3. El Dr. Henry L. Bockus a l'esquerra del Dr. Pinós, després de donar una conferència a l'Hospital de Sant Pau (1965). 4. El Dr. Henry L. Bockus rodejat dels quatre editors associats del seu famós tractat de Gastroenterologia. A la seva dreta, els doctors Haubrich i Berk; a la seva esquerra, els doctors: Kalsler i Vilardell (1970).

bilitat?

■ Jo, en aquell moment, estava ficat en l'Associació Mundial de Gastroenterologia, de la qual el doctor Bockus n'era president i l'any 74 en vaig ser nomenat secretari general. Conèixer idiomes va facilitar el nomenament. L'Associació Mundial, d'alguna manera o altra, havia d'intentar uniformar l'ensenyament de la gastroenterologia al món. Vaig anar a l'OMS i, tot i que no era fàcil, la idea bàsica de l'ensenyament era aconseguir que l'estudiant de postgrau fes la seva tasca amb responsabilitat, i per tenir responsabilitat havia de cobrar.

Llavors, els que veníem dels EUA, com jo i uns quants més, ens vam reunir a Madrid, impulsats pel doctor Segovia de Arana, cap de la Clínica Puerta de Hierro de Madrid, i pel doctor Vicente Rojo, que estava amb ell com a cap d'Educació Mèdica i que venia de fer de degà a la Universitat de Cali, a Colòmbia, que havia estat subvencionada per la Fundació Rockefeller. L'ensenyament mèdic a Cali era ben fet, tipus americà. Llavors hi va haver un congrés mundial de gastroenterologia a Madrid el 1978 i vam demanar al president una sessió d'educació en gastroenterologia on van participar nord-americans, europeus i el doctor Vicente Rojo, que havia estat nomenat sotsdirector de Docència al Ministeri de Sanitat, que acabava de ser inaugurat.

Vam tenir una sessió molt profitosa, va venir molta gent; se'ls va explicar quin tipus de problema es podia tenir per aconseguir una mena de titulació internacional per a l'especialitat. Es va acabar el Congrés i el doctor Vicente Rojo em telefona i em diu: "Mira, jo haig de deixar el meu càrrec. Vols venir a Madrid a fer de sotsdirector de Docència i Investigació del Ministeri? Va insistir-hi molt i llavors em va telefonar el doctor Laporte, que era conseller de Sanitat del president Pujol i em va dir que interessava que hi hagués catalans al Ministeri, perquè s'estava pendent dels traspàsos de Sanitat a Catalunya per part de la Seguretat Social. Llavors vaig acceptar-ho.

■ Quin any era?

■ Era el 1979. Després vaig tornar al Ministeri per un any, l'any 1981, com a director general de Planificació Sanitària. Vaig ser responsable de les tres convocatòries MIR següents.

■ Va ser el començament dels metges residents. Què en pensa del sistema

Em va xocar molt que a l'hospital tractaven els malalts indigents, generalment de raça negra, d'una forma molt respectuosa. Els deien: "Senyor Tal, vostè em permetria que jo li fes un sondeig gàstric i explicar-li quin mètode li vull fer?" Aquest respecte a les persones en aquella època no es tenia, ni aquí ni als hospitals francesos que coneixia.

Esquerra: El Dr. Vilardell nomenat Doctor Honoris Causa per la Universitat de Tolosa (1974). Dreta: Francesc Vilardell, escollit president del Consell d'Organitzacions Mèdiques Internacionals (CIOMS), filial de l'OMS (Holanda, 1987).

MIR?

■ Jo crec que com a sistema formatiu el MIR ha funcionat bastant bé. Es pot criticar el sistema de l'examen d'ingrés que era memorístic. Ens vam trobar amb una pega molt grossa al final de les residències, que va fer que jo dimetís més tard del Consell d'Especialitats, i és que els residents van refusar que hi hagués un examen final, acabat el seu programa.

■ Vostè volia que s'implantés l'examen final?

■ Un sistema educatiu qualsevol ha de tenir una avaluació, si no com saps que aquest sistema ha funcionat? El que va passar és que els que anaven en contra de l'avaluació eren no solament els residents que tenien por de no passar, també els que tenien por a alguns caps de servei on els residents no havien après suficientment. Perquè la nostra idea era avaluar més els serveis que no els alumnes residents!

■ I va presentar la seva dimissió?

■ Vaig dimetir del Consell per principis. Però la meva estada al Ministeri va ser una experiència molt important per mi.

■ Tornem als aspectes més assistencials, a l'Escola de Patologia Digestiva, on va dedicar molts anys de la seva vida professional. Pot fer algun co-

mentari d'alguna patologia, o d'alguns malalts que li hagin ofert experiències especials en la seva vida professional?

■ El cap de Servei, amb els anys, tal com han evolucionat els hospitals que s'han anat professionalitzant cada vegada més, ha canviat radicalment.

Quan vaig entrar a Sant Pau com a cap de Servei jo era amo i senyor del Servei de Patologia Digestiva. No hi havia un pressupost general a l'hospital, hi havia el pressupost de cada servei per separat, que es discutia amb els administradors de l'hospital. El pressupost era molt petit. El personal administratiu del servei el pagava el mateix servei, no el pagava l'hospital. L'hospital pagava molt poc personal. Els serveis tenien uns ingressos pels malalts que venien al dispensari, que pagaven un tant per visitar-se i amb aquests diners es pagava el personal. Els metges no cobraven res, excepte els metges interns que cobraven un sou gairebé simbòlic.

El doctor Soler Durall va entrar a l'hospital al voltant de l'any 64 i va professionalitzar-lo. Va crear quatre serveis centrals: radiologia, laboratori d'hepatologia, de bioquímica i de microbiologia, amb quatre directors. Van ser els primers metges que van entrar amb sou a l'hospital. Els altres metges van trigar molts anys a ser con-

Discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (1990).

tractats.

■ **Vostè ha estat molt dedicat a l'hospital, però també ha participat en molts congressos, on ha desenvolupat una tasca important. M'agradaria que descrivís la seva experiència en quatre pinzellades.**

■ Arran d'un congrés europeu que hi va haver a Brussel·les el 1964, es va decidir fer una jornada d'endoscòpia digestiva que estava començant a organitzar-se. Jo feia poc que era cap de Servei i em van demanar de fer de moderador. Vaig moderar aquesta sessió on no hi havia traducció simultània. I, clar, cadascú volia parlar en el seu idioma. Jo anava fent petits resums en anglès i francès i quan hi havia un idioma que jo desconeixia em buscava algú que pogués traduir. Aquesta sessió va tenir molt èxit, perquè es van presentar les primeres pel·lícules i fotografies endoscòpiques. Per molta gent era la primera vegada que veien imatges endoscòpiques i, arran d'això, es va crear una societat europea d'endoscòpia digestiva. Al primer Congrés Mundial de Digestiu que hi va haver després, el 1970, hi va haver dificultats i baralles entre uns grups i altres d'endoscopistes per elegir president. Finalment es van decidir per fer-me president car no havia pres partit per cap bàndol. Vaig ser el segon president de la Societat Europea d'Endoscòpia, que vaig aprofitar per crear uns estatuts que no hi havia, un butlletí periòdic i organitzar una mica l'estructura de la societat. Això va tenir èxit. Llavors alguns van pensar que jo podia servir per secretari general de la Societat Mundial de Gastroenterologia, i vaig ser elegit dues vegades, durant vuit anys. Després em van elegir president de la Societat Mundial. Al cap de quatre anys, els que portaven el comitè de nominacions em van fer reelegir com a president. En total vaig estar 16

anys treballant per la Societat Mundial.

■ **A la llum de tot el que ens ha explicat i de la seva experiència professional, l'ha gratificat dedicar la seva vida a la medicina? Ens pot donar alguns consells per a les noves generacions?**

■ La medicina ara i la medicina de quan jo vaig fer la carrera és una altra medicina, completament diferent; és una medicina professionalitzada. En línies generals ha estat positiu, perquè ha permès una assistència de molta més qualitat a totes les persones del que era quan la medicina era una cosa purament individual. Avui dia, el metge isolat de gran prestigi i reconeixement pràcticament ha desaparegut, substituït per equips que fan les coses molt ben fetes, on el professional és molt més anònim. Tampoc crec que sigui dolent, crec que això ha donat molta més uniformitat a l'assistència. És evident que sempre hi haurà persones que destaquin per la seva personalitat, per la seva habilitat o per la seva tècnica, per exemple en una especialitat quirúrgica on per llum pròpia brillen una sèrie d'individus que tenen molta habilitat. L'ofici es té o no es té, i qui no té habilitat tècnica ja pot saber totes les coses que vulgui, que si és un cirurgià anirà malament.

Els homes de laboratori i altres tècnics es defensen d'una altra manera. No requereix l'habilitat que en requereix la cirurgia; potser requereix més en el sentit conceptual però això ja és una altra cosa. Vejam, què li pots dir al metge jove en aquest moment? Jo penso que si la persona que estudia medicina té autèntica vocació de servei –perquè la medicina és també vocació de servei, i el que no la té, en fer-se gran tampoc la tindrà– i estudia, crec que a la llarga la compensació la trobarà, potser no la trobarà econòmicament, sinó en la seva satisfacció personal i en la gratitud dels malalts.

Això compensa moltes coses i t'ho proporciona la medicina, més que cap altra professió. Tens la sensació, de tant en tant, que estàs realment fent un bé a aquella persona. Però és molt important mentalitzar-se a voler fer el bé.

Es diu que la medicina es "art", "ciència" i "ofici".

Alguns diuen que També es "màgia".

El Segle XX ha vist enlairar-se inexorablement la "ciència" i l'"ofici", (es a dir, la Tecnologia).

La màgia continua de bracet amb les medicines alternatives. Però i "l'art"?

Segueix existint un espai per l'art de curar, o quom? menys de consolar, en la medicina d'avui tant deshumanitzada?

Thierry

**COMISSIÓ DE MEMÒRIA
DE LA PROFESSIÓ**

Coordinadors

Dr. Francesc M. Domènech i Torné

Dr. Lluís Guerrero i Sala

**EL LECTOR INTERESSAT TAMBÉ PODRÀ TROBAR
AQUESTA I ALTRES ENTREVISTES A LA PÀGINA WEB
www.comb.cat/memoriadelaprofessio**

**POT POSAR-SE EN CONTACTE AMB LA COMISSIÓ
PEL CORREU ELECTRÒNIC
memoriadelaprofessio@comb.es**

**COL·LEGI DE METGES
DE BARCELONA
SERVEI D'INFORMACIÓ COL·LEGAL
JUNY-SETEMBRE 2008**

